

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2087

av Ingela Nylund Watz m.fl. (S)

Ökade förutsättningar för nyanlända att etablera sig genom ett värdigt eget boende

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som leder till att Sveriges kommuner tar ett solidariskt ansvar för nyanlända flyktingars etablering på bostadsmarknaden i Sverige.

Motivering

Regeringen har i sin budget för 2015 slagit fast att alla Sveriges kommuner måste ta ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet. En översyn av myndighetsorganisationen vid mottagandet, i syfte att skapa ett långsiktigt hållbart och flexibelt system för mottagandet av asylsökande och nyanlända, aviseraras. Översynen ska bl a också leda till förbättrade planeringsförutsättningar för kommunal verksamhet.

Sverige har idag i praktiken två mottagningssystem för asyl- och flyktingmottagande. Ett för anläggningsboende (ABO) och ett där de nyanlända ordnar sitt eget boende (EBO). Staten, som bär ansvaret för flyktingmottagandet, hanterar dock i praktiken idag bara 70 procent av mottagandet genom sina myndigheter Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och länsstyrelserna. De resterande 30 procenten hanteras av de kommuner som tar emot s k EBO-flyktingar, vilket utgör ett genomsnitt. I Stockholms län utgör EBO-flyktingarna i praktiken 85 %, medan staten genom anläggningsboendena svarar för ca 11 procent. Resterande 4 procent utgörs av nyanlända med otrygga och tillfälliga boenden.

Ett fåtal av Sveriges kommuner tar ett oproportionellt stort ansvar för flyktingmottagandet i dag, vilket har lett till en ohållbar situation. Bakgrunden till den

uppkomna situationen är möjligheten att uppge att man ordnat eget boende vid ankomsten. En möjlighet som ter sig fullt rimlig givet att alla kommuner i Sverige tog sin del av ansvaret. Så är nu inte fallet vilket lett till att några kommuner i landet hanterat en i grunden ohållbar situation. Trångboddheten ökar dramatiskt, planeringsförutsättningarna är svåra och de ekonomiska påfrestningarna mycket kännbara. Arbetslösheten biter sig fast, försörjningsstödet blir långvarigt och barnen blir särskilt drabbade.

Från den 1 januari 2014 har de kommuner som tar emot många flyktingar fått extra medel genom att ersättningen blivit prestationsbaserad. Detta är en välkommen förbättring som dock långt ifrån motsvarar de faktiska merkostnaderna för de berörda kommunerna. Regeringen avser att följa utvecklingen av det nya ersättningssystemet. Södertälje kommun är den kommun i landet som jämfört med sin befolkningsstorlek tar emot flest antal nyanlända. En situation som kommer att förstärkas när flyktingströmmen till Sverige nu ökar. Kommunen presenterade under sommaren ett förslag till en ny form för mottagandet av nyanlända, under benämningen ”Värdigt eget boende”. Förslaget innebär i korthet att den asylsökandes rätt att välja sin bosättningsform kvarstår men att en kontroll görs av socialtjänsten för att säkerställa ett förhållanden i det angivna boendet är värdiga. Kontrollen görs innan en person flyttar till kommunen och riktas mot uthyraren. Om kontrollen ger vid handen att det egna boendet inte kan anses som värdigt ska den asylsökande erbjudas ett annat boende genom Migrationsverkets försorg. Beslutet om ett icke-värdigt eget boende ska kunna överklaga till förvaltningsrätten.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har också föreslagit åtgärder för att skapa en jämnare fördelning av asyl- och flyktingmottagandet och bli förordad att ett eget boende måste godkännas av Migrationsverket i samråd med kommunen.

Frågan om hur ett solidariskt flyktingmottagande ska kunna utformas där alla kommuner tar sin del av ansvaret för att bära Sveriges generösa flyktingpolitik handlar ytterst om vilka förutsättningar varje nyanländ individ ges i sitt nya land. Det är helt naturligt att många nyanlända söker sig till sina nära men samtidigt leder detta allt för ofta till sociala påfrestningar. Boendena hamnar oftast i områden med hög arbetslöshet och hög andel invånare som uppbär försörjningsstöd och där normen inte längre är arbete utan arbetslöshet och social utsatthet. På så sätt ges inte de som söker en fristad i Sverige de bästa möjliga förutsättningarna att skapa sin egen framtid.

Ingela Nylund Watz (S)

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)

Leif Nysmed (S)